

1. FEBRUAR 2025

STATISTIKKRAPPORT 2024
PILEGRIMSMOTTAKET VED NIDAROS PILEGRIMSGÅRD

TORALF NERAAS
PILEGRIMSSENTER TRONDHEIM, NIDAROS PILEGRIMSGÅRD

Foto: Ole Martin Wold, Olavsfest

Innhold

Innledning.....	2
Problemstilling 1 Hvor blir det av de tyske pilegrimene?	2
Problemstilling 2 Hvor stor andel av pilegrimene som vandrer langs pilegrimsledene blir ikke registrert i Pilegrimsmottaket?	2
Metode	4
Generell	4
Teknisk	4
Resultat	5
Olavsbrevet	5
Antall	5
Alder	6
Olavsfest	6
Trafikk på pilegrimsledene.....	7
St. Olavsleden og Gudbrandsdalsleden.....	7
Nasjonaliteter.....	10
Kjønn.....	10
Transportmetode	10
Utviklingen av trafikken med og uten tyske pilegrimer	11
Gruppestørrelser og trafikk gjennom sesongen	12
Antall startende pilegrimer i Oslo og Sundsvall som ankommer Trondheim	13
Diskusjon.....	14
Problemstilling 1 Hvor blir det av de tyske pilegrimene?	14
Problemstilling 2 Hvor stor andel av pilegrimene som vandrer langs pilegrimsledene blir ikke registrert i Pilegrimsmottaket?	14
Begrensninger med rapporten	16
Konklusjon	16
Appendix.....	I

Innledning

Pilegrimssenter Trondheims statistikkrapport har som formål å redegjøre for de data som samles inn i pilegrimsmottaket ved Nidaros Pilegrimsgård. Når pilegrimer ankommer Nidarosdomen, er det ved Pilegrimsgården de får utdelt Olavs brev og det siste stempelet i pilegrimspasset. Samtidig samles det inn informasjon om pilegrimene. Siden 2010 har 14 516 pilegrimer blitt registrert i pilegrimsmottaket.

I pilegrimsmottaket registreres både dagsvandrere og langvandrere. Langvandrere er pilegrimer som har hatt minst én overnatting langs pilegrimsleden. Denne rapporten omhandler kun langvandrerne.

Trafikken på pilegrimsledene i Norge er fremdeles relativt lav. Til sammenligning ble det i 2024 registrert 499 241 pilegrimer i Santiago de Compostela, som hadde vandret de spanske «pilegrimsledene»: Camino de Santiago. På grunn av den lave trafikken langs de norske pilegrimsledene, blir statistikken lettere påvirket av store grupper og andre uforutsette hendelser. Likevel gir statistikken samlet inn i pilegrimsmottaket et verdifullt innsyn i hvem som reiser langs pilegrimsledene, og hvordan de reiser.

Pilegrimsleden er en statlig kultur og reiselivssatsing. Bli kjent med pilegrimsledene og arbeidet på pilegrimsleden.no, og i pilegrimsledens [langtidsplan 2020 - 2037](#).

Rapporten presenterer generelle oversiktstall og drøfter 2 hovedproblemstillinger for å gi ny innsikt i pilegrimstrafikken i Norge og Norden. Appendix inneholder oversikt over alle pilegrimene som har blitt registrert i pilegrimsmottaket siden 2010.

Problemstilling 1 | Hvor blir det av de tyske pilegrimene?

Tyskland har i alle år vært den mest representerte nasjonaliteten i pilegrimsmottaket i Trondheim. De er den største turistgruppen både langs pilegrimsledene og i Norsk reiseliv generelt¹. Etter pandemien har trenden endret seg, og det virker å utvikle seg negativt blant tyske pilegrimer i Norge. Denne utviklingen fortsetter i 2024. Ser man tilsvarende utvikling blant andre tyske turister i Norge? Kan man se tilsvarende utvikling i Santiago de Compostela?

Problemstilling 2 | Hvor stor andel av pilegrimene som vandrer langs pilegrimsledene blir ikke registrert i Pilegrimsmottaket?

Å kartlegge omfanget av pilegrimsledenes bruk er svært vanskelig. Pilegrimer, lokale turgåere, skoleklasser, konfirmasjonsgrupper, vennegjenger osv. bruker leden til ulike formål gjennom sesongen. Nasjonalt Pilegrimssenter (NPS) prøver å kvantifisere omfanget via overnattingsdøgn, besøk på regionale pilegrimssentre og «tellere» plassert på strategiske steder langs de 2500km med pilegrimsleder i Norge. NPS's eget statistikkarbeid gir et mer helhetlig bilde av pilegrimenes, og den lokale turgåerens bruk av pilegrimsledene. Les NPS sine statistikkrapporter på pilegrimsleden.no/nasjonalt-pilegrimssenter.

Pilegrimsmottaket ved Nidaros pilegrimsgård er også et viktig sted for å kartlegge «et bilde» av pilegrimstrafikken, og hvordan den utvikler seg over tid. Pilegrimsmottaket er trolig det mest reliable registreringsstedet i Norge, da det er sterke intensiver for å besøke mottaket for å ferdigstille [pilegrimspasset og motta Olavs brevet](#). Det fører til at trendutviklingen som dokumenteres i pilegrimsmottaket trolig er representativt for den generelle trafikkutviklingen langs pilegrimsledene. Dessverre er det en vesentlig svakhet med pilegrimsmottakets

statistikkarbeid. Den fanger kun opp pilegrimene som faktisk besøker mottaket etter ankomst til pilegrimsmålet Nidarosdomen. De som ikke ser formålet med å hente Olavs brevet i Trondheim, samt de som aldri ankommer Trondheim, blir ikke registrert og dermed urepresentert i statistikkarbeidet ved pilegrimsmottaket. Av den grunn ønsker rapporten å utforske:

Er det mulig å kvantifisere gruppen med langvandrende pilegrimer som beveger seg langs ledene, men som aldri ankommer pilegrimsmottaket?

Ved å innhente data fra startstedene for Gudbrandsdalsleden og St. Olavsleden via pilegrimssenter Oslo, og frivillige statistikentusiaster med navn Tommy og Sigrid Nordvall ved Gisselåsen i Sundsvall, vil denne rapporten forsøke å gi et bilde av andelen langvandrende pilegrimer som beveger seg langs pilegrimsledene, men som ikke ankommer Trondheim og blir registrert ved pilegrimsmottaket.

Er det mulig estimere hvor mye økonomi disse pilegrimene stimulerer langs ledene i tillegg til de som blir registrert i Trondheim?

Gjennom denne tilnærmingen, ønsker rapporten å beskrive et mer helhetlig bilde av den langvandrende pilegrimstrafikken og den økonomiske verdiskapning disse pilegrimene står bak langs pilegrimsledene i Norge og Skandinavia.

Foto: Nasjonalt Pilegrimssenter

Metode

Generell

Pilegrimer som besøker pilegrimsmottaket ved Nidaros Pilegrimsgård blir registrert manuelt av opplærte frivillige. Følgende informasjon blir registrert: Ankomstdato, startdato, antall i gruppen, alder, kjønn, transportmetode, land de bor i, startsted, originalt startsted (for pilegrimer som vandrer over flere år), pilegrimsled, og kvalifisering til Olavsbrevet. Informasjonen blir ført over fra papirskjema til Excel for å fremstilles i programvaren Power BI av ansatt ved Pilegrimssenter Trondheim.

Teknisk

Data lagret som SPSS fil fra 2014 til 2023 ble konvertert til Excel fil. I samme prosess ble de ulike datasettene bearbeidet og slått sammen i et Excel ark med 14 516 pilegrimer. Dette åpnet muligheten for sammenligning på tvers av år i samme analyse.

Dataene for 2010 til 2013 ble lagt til på bakgrunn av tilgjengelig kunnskap om antall olavs brev som ble utdelt i perioden 2010 - 2013.

For variabelen «antall dager på reise», fjernes verdier hvor pilegrimer har bruk urealistisk mange dager på reisen på bakgrunn av startstedet for reisen. Det antas at disse «outlier» verdiene skyldes feilrapportert startdato for reisen i pilegrimsmottaket.

Datagrunnlaget ble dermed brukt i Microsoft programvaren «Power BI» for å utarbeide analyser og grafiske fremstillinger av datamaterialet. Programvaren muliggjør å kvantifisere besøket i pilegrimsmottaket via frekvens, andeler, gjennomsnitt, median osv. Programvaren er også egnet for å gjøre utregninger på bakgrunn av datamaterialet og kan anvende flere Excel-filer i en og samme analyse. Power BI har en omfattende filterfunksjon som muliggjør å skille målgrupper fra hverandre. Flere av årets funn kommer på bakgrunn av denne filterfunksjonen. Potensialet i Power BI bør utforskes videre, og gjerne inkludere mer av den helhetlige datainnsamlingen som blir gjennomført langs pilegrimsledene i Norge.

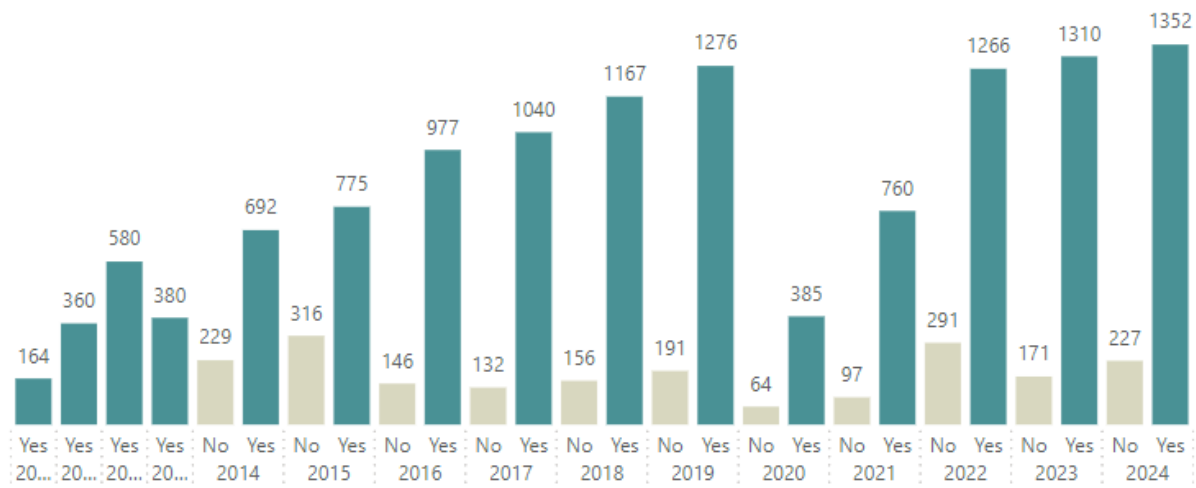
Power BI rapporten publiseres på nett og tilgjengeliggjør datagrunnlaget for alle som er interessert: [Pilegrimsmottaket, Power BI rapport](#).

Data ble hentet inn av pilegrimssenter Oslo og fra Tommy og Sigrid Nordvall i Gisselåsen i Sundsvall. Denne dataen, sammen med pilegrimsmottakets data om pilegrimenes startsted ble brukt til å undersøke andelen av pilegrimene som fulførte vandringen fra Oslo / Sundsvall til Trondheim.

Resultat

Olavsbrevet

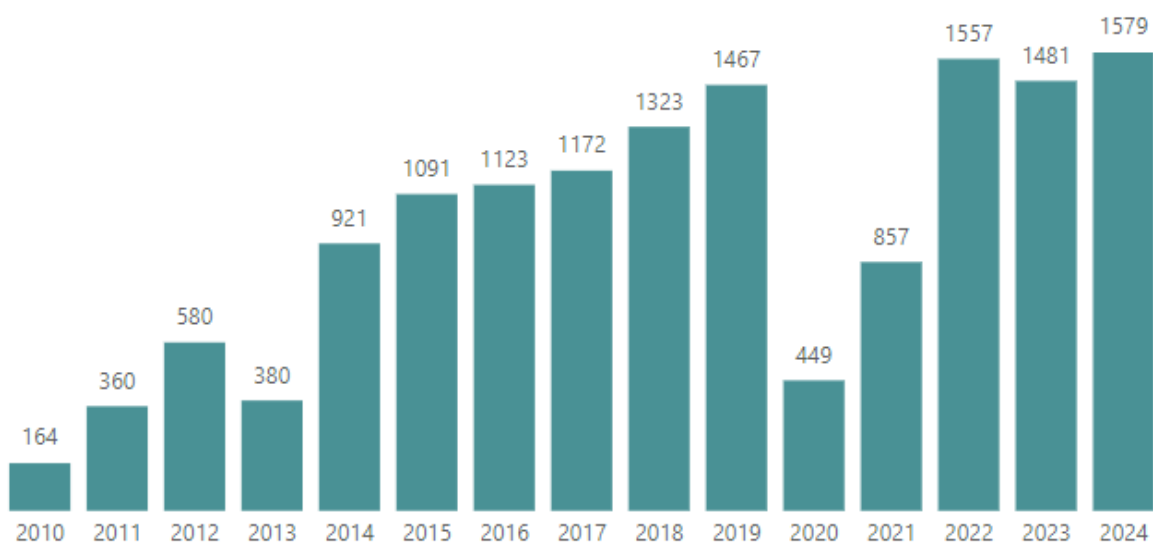
For å kvalifisere til Olavsbrevet må man enten: vandre de siste 100km til Trondheim, sykle de siste 200km til Trondheim, eller samle 6 nøkkelstedstempler langs kystpilegrimsleia. I 2024 ble det delt ut flere Olavsbrev enn noen år tidligere.

Figur 1 - Antall kvalifisert / ikke kvalifisert til Olavsbrevet per år.

Antall

I 2024 ankom 1579 pilegrimsmottaket ved Nidaros Pilegrimsgård. De vandret på alle de 9 pilegrimsledene og kom fra 39 ulike land.

Figur 2 - Antall pilegrimer registrert i pilegrimsmottaket per år.

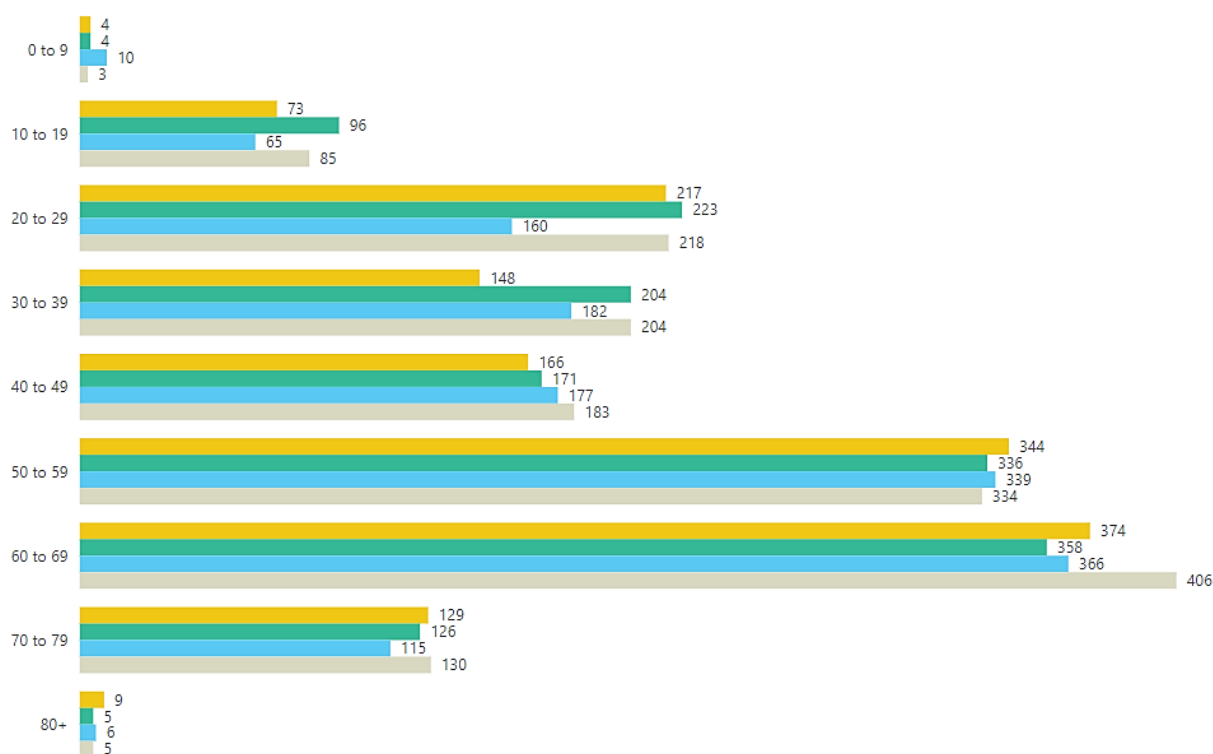
Alder

I 2024 utgjorde aldersgruppen 50-69 år 46,9 % av alle pilegrimene som ankom pilegrimsmottaket.

Trafikken av yngre pilegrimer 10 – 29 begynner å ligne tilstandene før pandemien. Aldersgruppen 30 – 39 har blitt en større andel av de som vandrer langs pilegrimsleden etter pandemien. I 2019 var de 10,0% av alle som vandret, i 2024 utgjorde aldersgruppen 12,9% av totalen.

Aldersgruppen 30-39 har hatt en vekst på 36,9% fra perioden 2017-2019 til 2022-2024. Noe av denne veksten må tilskrives den generelt økende trafikken på pilegrimsleden i disse periodene. Aldersfordelingen på pilegrimsleden er jevnt over lik før og etter pandemien.

Age Group ● 2019 ● 2022 ● 2023 ● 2024

Figur 3 - Antall per aldersgruppe i 2019, 2022, 2023 og 2024

Olavsfest

Olavsfest er en 7 dagers festival som feires i dagene rundt den gamle høytiden Olsok i Trondheim. Olsok markerer dødsdagen til Olav den Hellige i slaget på Stiklestad 29. Juli 1030.

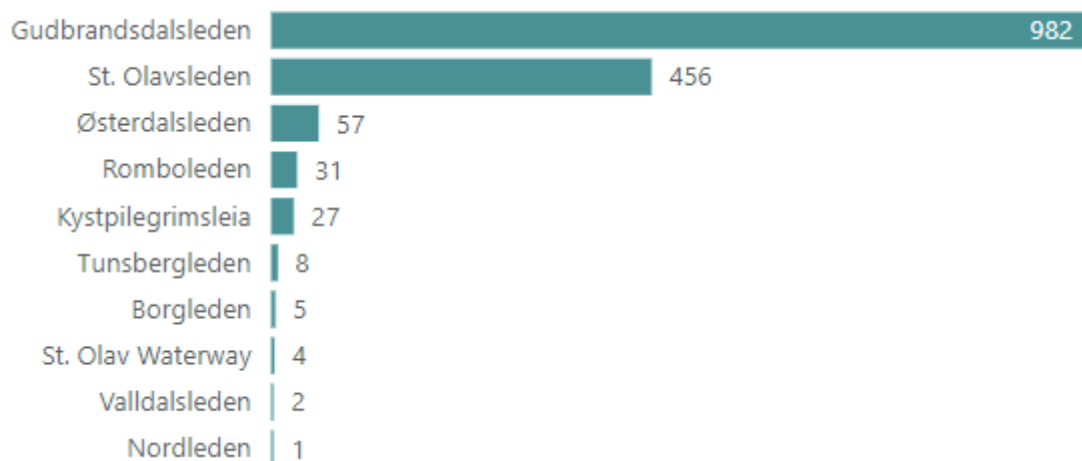
Mange pilegrimer ønsker å ankomme Trondheim rundt Olsok for å delta i festivalen: Olavsfest. En vesentlig andel av den årlige pilegrimstrafikken kommer til Trondheim i løpet tre dager (27. – 29. juli). Særlig ankommer det en del større grupper til Olsok.

Tabell 1: Antall / andel ankommende pilegrimer inn til Olsok og Olavsfest fra 27. til 29. juli.

	2019		2022		2023		2024	
	Antall	% av total	Antall	% av total	Antall	% av total	Antall	% av total
27. – 29. Juli	217	14,8 %	206	13,2 %	249	16,8 %	158	10,0%
Tot. sesong	1467		1563		1483		1579	

Trafikk på pilegrimsledene

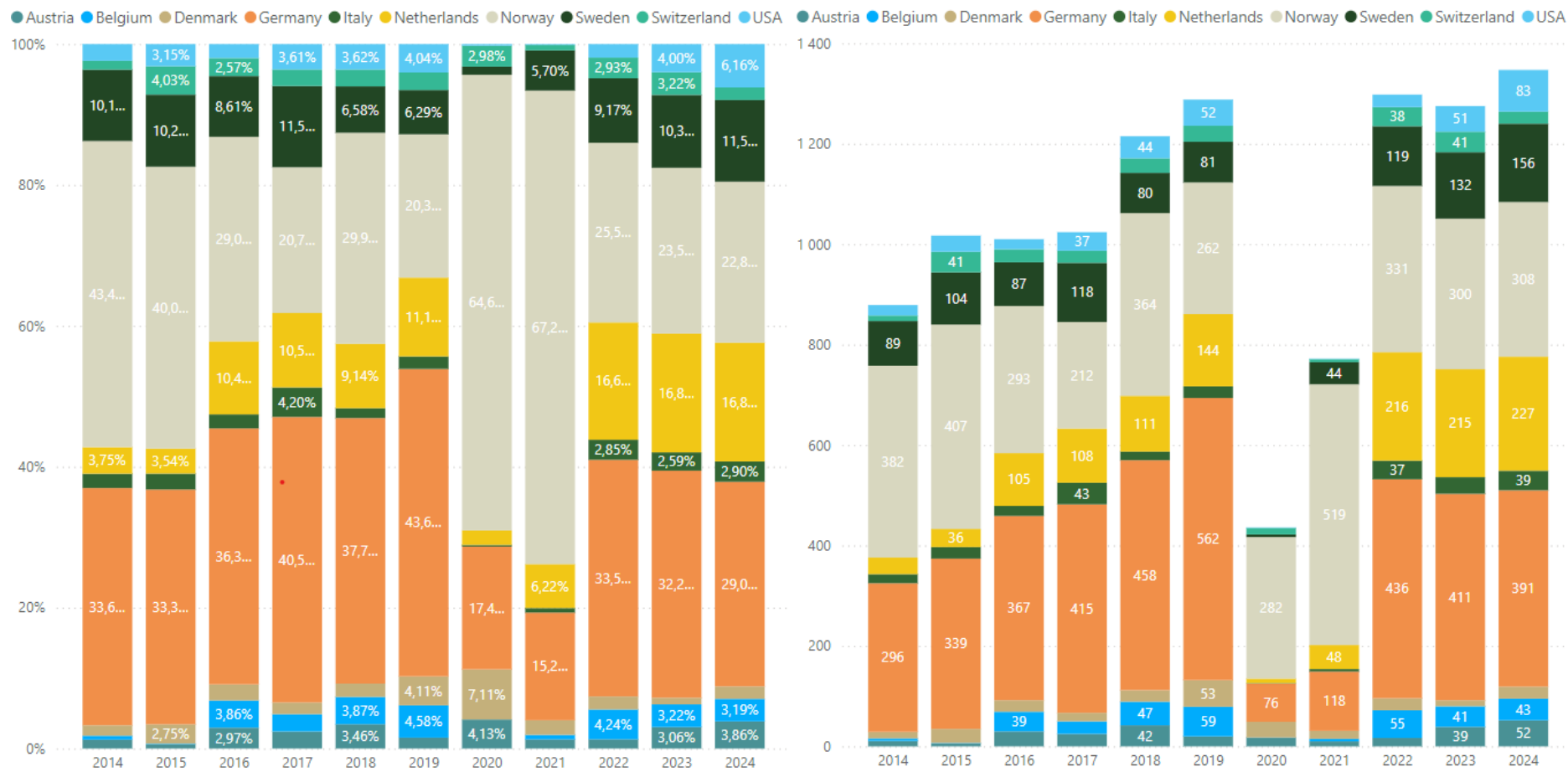
Samlet sett var det rekordår for trafikken i pilegrimsmottaket i 2024. I motsetning var det ingen av de individuelle pilegrimsledene som opplevde rekordår. De tidligere rekordårene for pilegrimsledene som ankommer Trondheim har vært: Gudbrandsdalsleden 1057 (2019), St. Olavsleden 515 (2022), Østerdalsleden 84 (2023) og Kystpilegrimsleia 78 (2015).

Figur 4 - Antall pilegrimer registrert i pilegrimsmottaket per pilegrimsled.

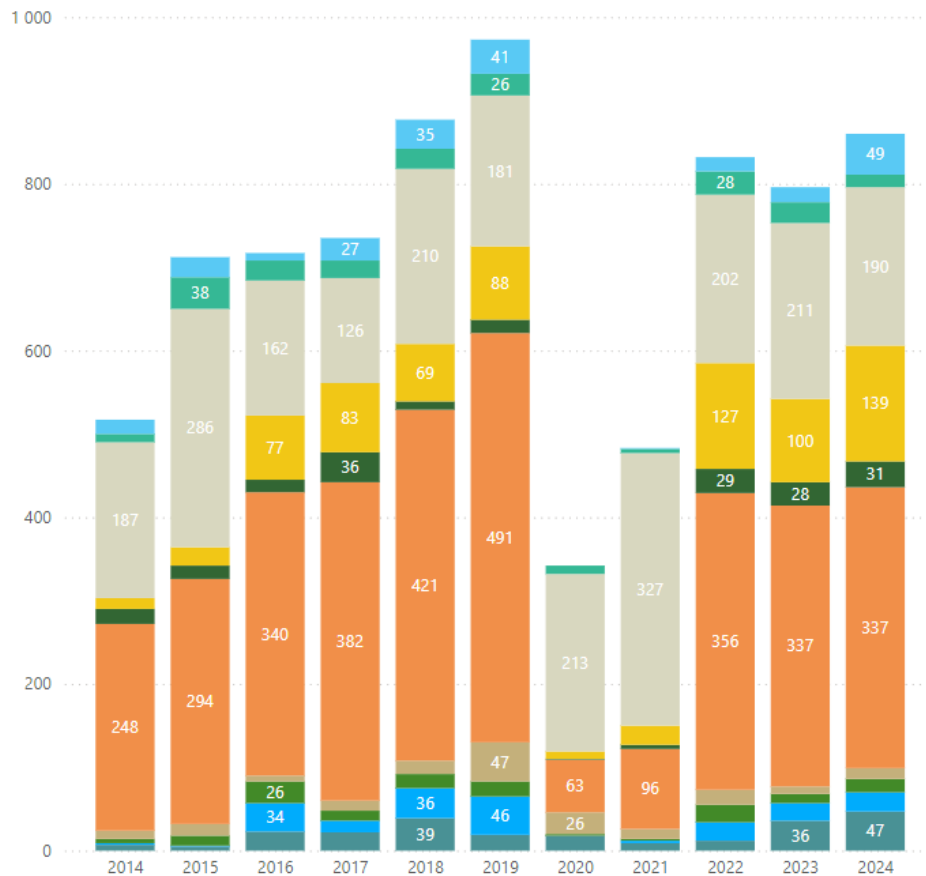
St. Olavsleden og Gudbrandsdalsleden

Trafikken utvikler seg ulikt på St. Olavsleden og Gudbrandsdalsleden etter pandemien. Trafikken på St. Olavsleden fortsetter å vokse relativt upåvirket av pandemiårene (figur 7). I motsetning har trafikken på Gudbrandsdalsleden blitt noe redusert etter pandemien (figur 6). Det kan trolig tilskrives reduksjonen i tyske pilegrimer som ankommer Trondheim, da de er en større «turistgruppe» på Gudbrandsdalsleden sammenlignet med St. Olavsleden

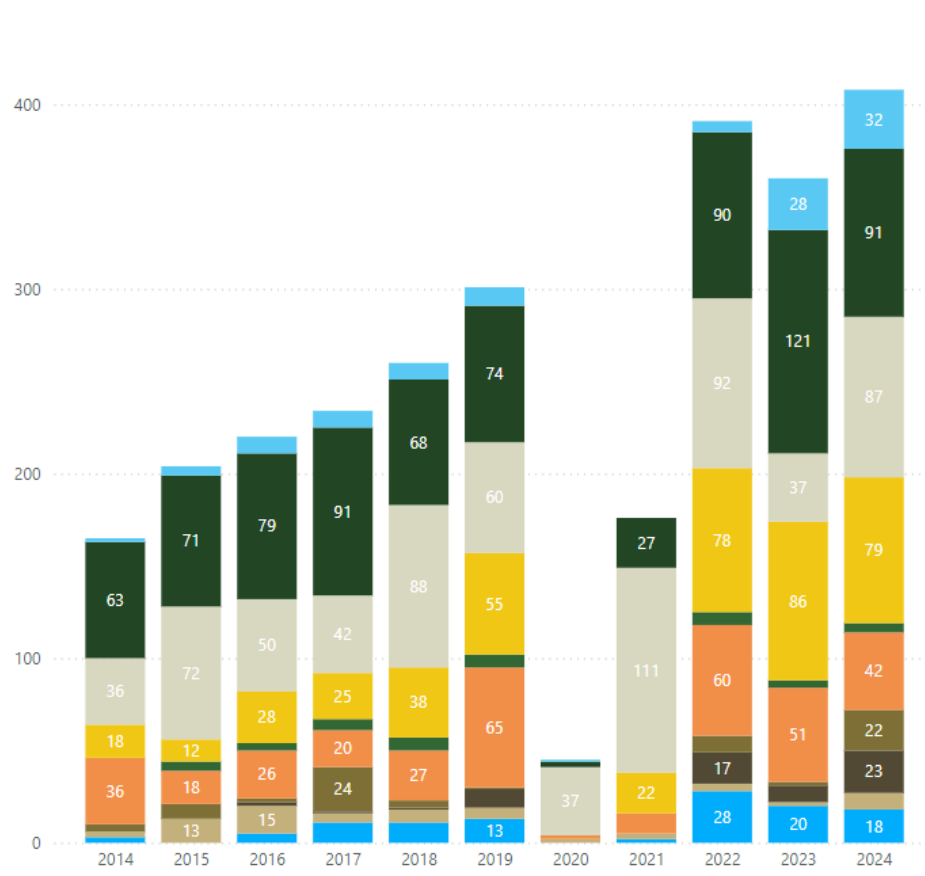
Figur 5 - Andel / Antall | De 10 mest representerte nasjonalitetene i pilegrimsmottaket gjennom tidene per år.

● Austria ● Belgium ● Czechia ● Denmark ● Germany ● Italy ● Netherlands ● Norway ● Switzerland ● USA

Figur 6 - De 10 mest representerte nasjonalitetene i pilegrimsmottaket gjennom tidene per år langs Gudbrandsdalsleden.

● Belgium ● Denmark ● England ● Finland ● Germany ● Italy ● Netherlands ● Norway ● Sweden ● USA

Figur 7 - De 10 mest representerte nasjonalitetene i pilegrimsmottaket gjennom tidene per år langs St. Olavsleden.

Nasjonaliteter

73,9% av den registrerte trafikken i pilegrimsmottaket i 2024 kom fra 5 land: Tyskland, Norge, Nederland, Sverige og USA. De resterende 34 representerte nasjonalitetene utgjør til sammen 26,1% av trafikken.

Etter pandemien har trafikken med Nederlandske pilegrimer økt med 80,1%, dersom man sammenligner gjennomsnittstall fra 2017 – 2019 med gjennomsnittstall fra 2022 – 2024. I samme periode har trafikken med svenske pilegrimer økt med 45,8%. I motsetning har trafikken av tyske pilegrimer gått ned med 20%. Tyske pilegrimer påvirker den helhetlige utviklingen kraftig da de er den mest representerte nasjonaliteten.

I 2024 har trafikken av pilegrimer fra USA økt med 62,7 % fra 2023.

Kjønn

Det er flere kvinnelige pilegrimer som vandrer i Norge. Slik som tidligere år, er de ca. 54% kvinner og 46 % menn som registreres i pilegrimsmottaket i 2024.

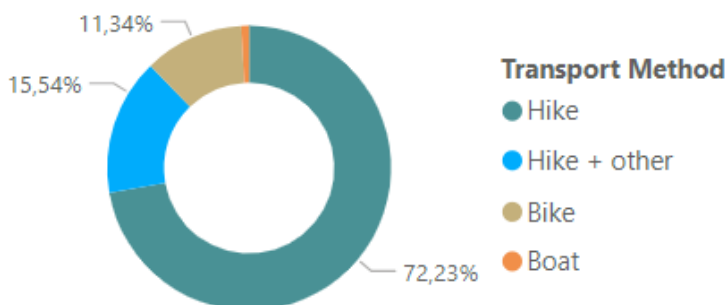
Likevel er det noen unntak og nasjonale ulikheter. I 2024 var Tyskland fordelt (menn/kvinner) 50/50, Norge 44/56, Nederland 48/52, Sverige 34/66 og USA 41/59.

Det er også enkelte nasjoner hvor det er flest menn som vandrer pilegrim de siste 10 årene. Italia (menn/kvinner) 59/41 og England 65/35 (2014 -2024).

Menn reiser gjennomsnittlig lengre enn kvinner. I 2024 reiste menn gjennomsnittlig 3,2 dager lengre langs pilegrimsleden enn kvinner.

Transportmetode

Etter pandemien har andelen sykkelpilegrimer økt fra 4.4% i 2019 til 11,3 % i 2024. Sykkel har gradvis blitt en mer populær reisemetode langs pilegrimsleden. I 2024 reiste 112 av de 178 sykkelpilegrimene langs Gudbrandsdalsleden. 58 av de 178 sykkelpilegrimene reiste langs St. Olavsleden.

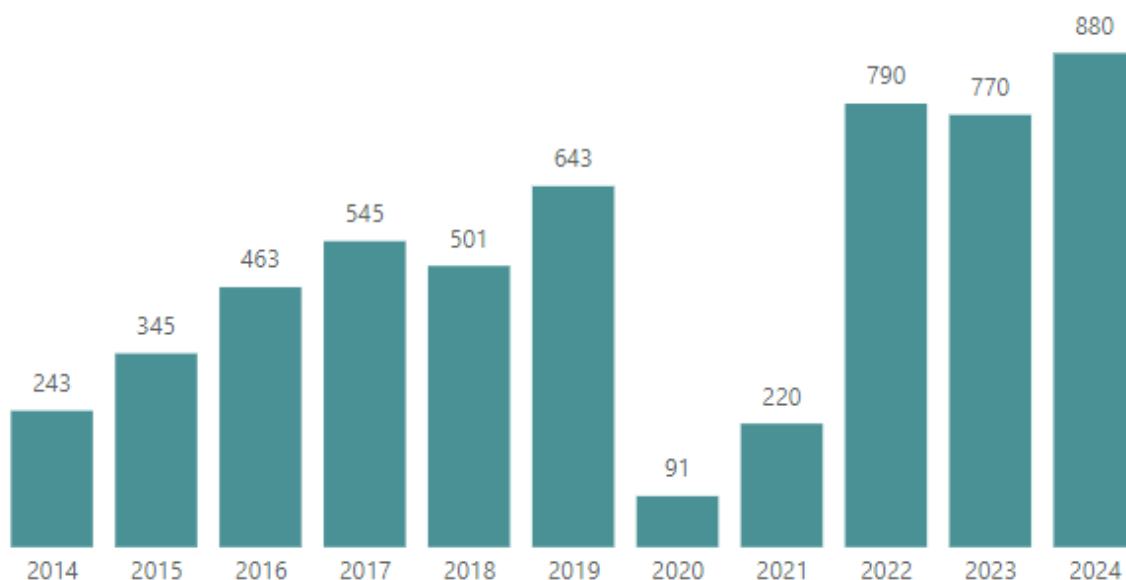

Figur 8 - Fordelingen av transportmetode blant pilegrimene registrert i 2024.

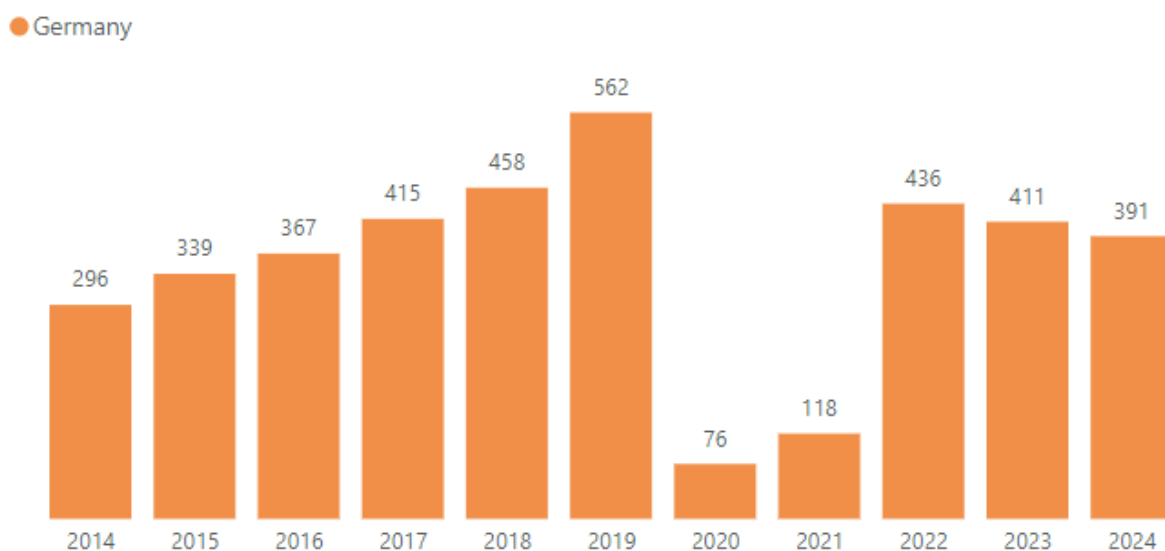
Utviklingen av trafikken med og uten tyske pilegrimer

Tyske pilegrimer utgjør gjennomsnittlig 27,6 % av alle pilegrimene som blir registrert i pilegrimsmottaket etter pandemien (2022 – 2024). Før pandemien utgjorde de tyske pilegrimene gjennomsnittlige 36,2 % av alle pilegrimene som ble registrert i pilegrimsmottaket. (2017 – 2019).

Trafikken fra andre nasjonaliteter har derimot økt etter pandemien, hvor den største veksten er blant svenske og nederlandske pilegrimer.

Figur 9 – Antall årlige pilegrimer registrert i pilegrimsmottaket hvor tyske og norske pilegrimer er ekskludert fra grafen. Trafikken av norske pilegrimer i pilegrimsmottaket har vist seg å variere fra år til år, og er derfor fjernet fra grafen for å kunne reflektere et tydeligere bilde av den generelle utviklingen.

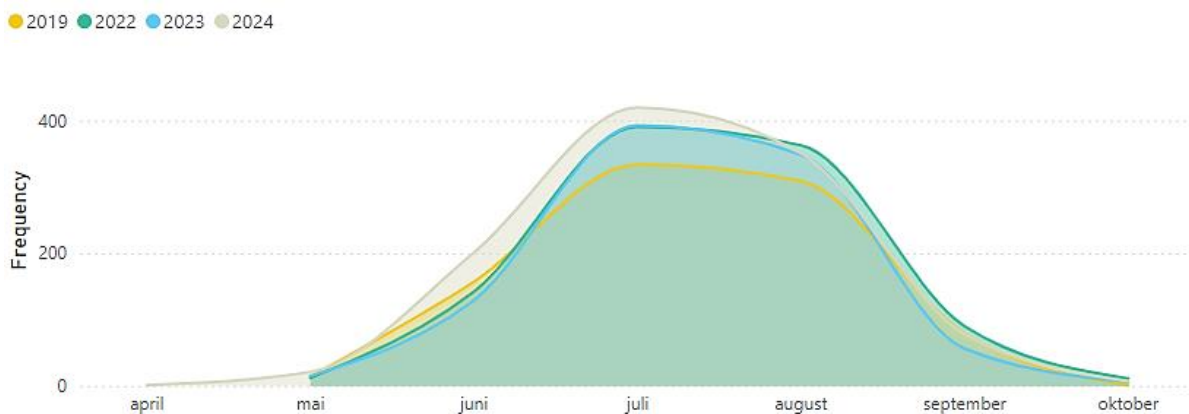

Figur 10 – Antall årlige tyske pilegrimer registrert i pilegrimsmottaket.

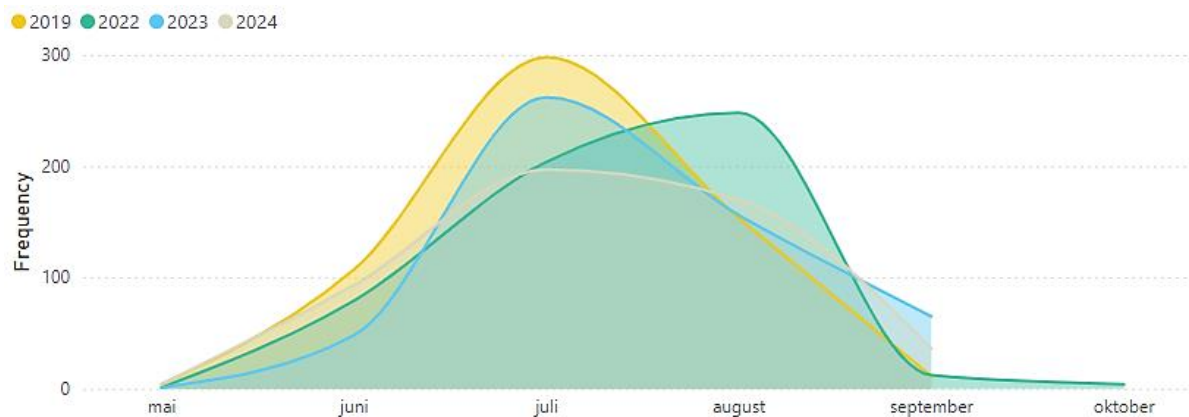
Gruppestørrelser og trafikk gjennom sesongen

Årets trafikk er preget av en videre reduksjon i trafikk av større grupper. I 2019 registreres det 573 pilegrimer som vandret i grupper på 3 personer og over, mot 500 pilegrimer i 2024. I motsetning registreres det en økning i antall pilegrimer som vandrer alene eller i par i 2024 sammenlignet med tidligere år. Særlig på forsommeren i juni og juli. I 2019 gikk 894 alene eller i par, i 2022: 1009 pilegrimer og i 2024: 1079 pilegrimer.

Det var vesentlig mindre pilegrimer som ankom i større grupper i juli 2024 sammenlignet med tidligere år (figur 12).

Figur 11 - Sesongtrafikk av pilegrimer som vandrer alene eller i par.

Figur 12 - Sesongtrafikk av pilegrimer som vandret i grupper på 3 personer og over.

Antall startende pilegrimer i Oslo og Sundsvall som ankommer Trondheim

Gjennomsnittlig 44,6% av pilegrimene som begynte i Oslo og Sundsvall etter pandemien (2022-2024) fullførte vandringen og ankom pilegrimsmottaket i Trondheim. Gjennomsnittlig 55,4% av pilegrimene som startet i Oslo og Sundsvall etter pandemien avsluttet vandringen før ankomst til Trondheim.

Tabell 2 - Antall og andel pilegrimer som registrerer start på pilegrimsvandring i Oslo og registrerte ankomst i Trondheim fra Oslo.

Årstall	Antall startende i Oslo	Antall pilegrimer ankommet pilegrimsmottaket i Trondheim fra Oslo	Andel som fullførte hele vandringen	Andel som avsluttet reisen før ankomst til Trondheim
2015	283	205	72,4 %	27,6 %
2016	394	252	64,0 %	36,0 %
2017	408	276	67,6 %	32,4 %
2018	524	278	53,1 %	46,9 %
2019	618	400	64,7 %	35,3 %
2020	332	102	30,7 %	69,3 %
2021	266	124	46,6 %	53,4 %
2022	850	361	42,5 %	57,5 %
2023	897	335	37,3 %	62,7 %
2024	920	412	44,8 %	55,2 %

Tabell 3 - Antall og andel pilegrimer som registrerer start på pilegrimsvandring i Oslo og registrerte ankomst i Trondheim fra Sundsvall

Årstall	Antall passerende i Gisselåsen (Sundsvall)	Antall pilegrimer ankommet pilegrimsmottaket i Trondheim fra Sundsvall	Andel som fullførte hele vandringen	Andel som avbrøt vandringen før ankomst til Trondheim
2015	56	53	94,6 %	5,4 %
2016	112	69	61,6 %	38,4 %
2017	248	108	43,5 %	56,5 %
2018		101		
2019	307	151	49,2 %	50,8 %
2020	199	3	1,5 %	98,5 %
2021	333	47	14,1 %	85,9 %
2022	413	198	47,9 %	52,1 %
2023	348	210	60,3 %	39,7 %
2024	338	165	48,8 %	51,2 %

Diskusjon

2024 ble et nytt rekordår i antall besøk i pilegrimsmottaket. Likevel må det bemerkes at trafikken langs pilegrimsleden ikke opplever vesentlig vekst etter pandemien når man ser helhetlig på det. Det er ikke stor tvil i hva som står bak stagningen. De tyske pilegrimene.

Problemstilling 1 | Hvor blir det av de tyske pilegrimene?

Etter pandemien har pilegrimsleden hatt en jevn reduksjon i antall tyske pilegrimer som blir registrert i pilegrimsmottaket i Trondheim. De tyske pilegrimene utgjør den største andelen av de årlige pilegrimene i Norge. Denne utviklingen blir dermed betydningsfull for de norske pilegrimsledene.

Selv om veksten fra andre nasjoner som Sverige og Nederland er stor, er det ikke stort nok til å motarbeide reduksjonen av den tyske trafikken. Særlig er Gudbrandsdalsleden påvirket av denne utviklingen. St. Olavsleden har derimot hatt betydelig vekst på grunn av den økte trafikken av svensker og nederlendere, som allerede før pandemien var de mest representerte nasjonalitetene langs leden ved siden av nordmenn.

Samtidig opplever det generelle reiselivet i Norge en vesentlig vekst fra det tyske markedet etter pandemien. I 2019 var det registrert 1 955 111 overnattingsdøgn av tyske turister i Norge. I 2023 var det registrert 2 300 749 overnattingsdøgn av tyske turister i Norge¹. Pilegrimsleden er altså et unntak fra det generelt økende besøket fra det tyske markedet.

Tall fra Santiago de Compostela reflekter også en reduksjon i antall tyske pilegrimer. Ved å sammenligne tall fra 2017-2019 med 2022-2024, dokumenteres det en reduksjon i antall tyske pilegrimer på 5,5%. I samme periode økte den generelle trafikken til Santiago med 41,8% dersom man sammenligner gjennomsnittet fra 2017-2019 med snittet for 2022-2024.

Tyskland blir med andre ord en mindre viktig målgruppe i europeisk pilegrimsturisme. I 2019 utgjorde tyskerne 7,5% (26 665) av alle pilegrimene som ankom Santiago. I 2024 utgjorde de 4,9% (23 462) av alle pilegrimene som ankom Santiago. Andre nasjonaliteter som f.eks spanjolene selv og amerikanere har stått bak økningen i trafikken til Santiago de Compostela.

Norge opplever vekst fra de andre nasjonalitetene langs pilegrimsledene.

Problemstilling 2 | Hvor stor andel av pilegrimene som vandrer langs pilegrimsledene blir ikke registrert i Pilegrimsmottaket?

Svært mange av pilegrimene som begynner i Oslo og i Sundsvall ankommer Trondheim. Før pandemien var det over halvparten av de som starter i Oslo og Sundsvall som gikk helt til Trondheim samme år. Etter pandemien er andelen noe mindre, men fremdeles er det nært halvparten som fullfører hele vandringen fra ledenes startsted. I 2024 brukte pilegrimene som «gikk» hele veien fra Oslo (N 295) gjennomsnittlig 28,3 dager på tur, og 26,1 dager fra Sundsvall (N 120).

Er andelen pilegrimer som ikke ankommer Trondheim fra Oslo og Sundsvall, representativt for andelen med langvandrende pilegrimer som ikke fanges opp av statistikkarbeidet ved pilegrimsmottaket? Dersom det er tilfellet, betyr det at gjennomsnittlig etter pandemien er 55,4 % av langvandrende pilegrimer som reiser langs pilegrimsledene som aldri blir registrert i pilegrimsmottaket i Trondheim. Det tilsvarer 875 pilegrimer i 2024. Trolig er nok denne andelen

noe lavere, da pilegrimer som begynner i Oslo kanskje har større sannsynlighet for å dele opp reisen sin over flere etapper/år enn de pilegrimene som begynner i f.eks Dovre. På en annen side, er det også pilegrimer som verken har Oslo/Sundsvall som start eller Trondheim for mål for årets reise. Disse fanges ikke opp hverken ved start eller slutt. Uansett er dette et viktig «tankeeksperiment» for å beskrive et bilde av den totale bruken av pilegrimsledene i Norden. Man kan også benytte denne kunnskapen til å estimere et mer helhetlig bilde av den økonomisk avkastning på pilegrimsledene.

Ved bruk av relative tall:

Dersom man legger til pilegrimene som «ikke fanges opp i pilegrimsmottaket» sammen med de som fanges opp i pilegrimsmottaket. Får man totalt: $(1579 + 875) = 2454$ langvandrende pilegrimer som ferdes langs ledene i 2024.

Nordmenn som ankom pilegrimsmottaket i 2024 reiste i gjennomsnitt 11,1 dager på ledene. Utledninger reiste gjennomsnittlig 16,0 dager samme år. Pilegrimene som ankommer Trondheim, er trolig ikke representative for pilegrimene som avslutter årets vandring før Trondheim. Det kan tenkes de reiser gjennomsnittlig kortere. På bakgrunn av dette, anslås dette til gjennomsnittlig 10,5 dager på leden (mellom 14 og 7 dager), da vi vet at halvparten av de som avsluttet turen fra Oslo er nordmenn i 2024². Dermed blir estimatet slik:

Registrerte: $(1579 \text{ pilegrimer} * 15,1 \text{ dager} * 1200 \text{ døgnforbruk}) + \text{uregistrerte: } (875 \text{ pilegrimer} * 10,5 \text{ dager} * 1200 \text{ døgnforbruk}) = 39\,636\,480,-$

Det grov-estimeres at langvandrende pilegrimer stimulerer nærmere 40 millioner NOK langs ledene i Norge og Norden.

Reelle tall:

Det var totalt 508 pilegrimer som startet i Oslo i 2024 som ikke ankom pilegrimsmottaket samme år. 254 av de var nordmenn². Samme år var det 173 pilegrimer som begynte i Sundsvall som ikke ankom Trondheim. 41 av disse var svensker³.

Med denne bakgrunnskunnskapen kan det estimeres hvor mye økonomi disse pilegrimene som «vi vet» reiste langs ledene, men som aldri ankom pilegrimsmottaket stimulerte. Pilegrimene som ankom Trondheim i 2024 er trolig ikke representative for pilegrimene som ikke ankom Trondheim fra Oslo og Sundsvall. Derfor anslås det at nordmenn og svensker gikk gjennomsnittlig 7 dager på leden, og utledningene gjennomsnittlig 14 dager på pilegrimsleden. Dermed blir regnestykket slik:

Nordmenn og svensker: $(295 \text{ pilegrimer} * 7 \text{ dager} * 1200 \text{ Døgnforbruk}) + \text{utledninger: } (386 \text{ pilegrimer} * 14 \text{ dager} * 1200 \text{ døgnforbruk NOK}) = 8\,962\,800,-$

Det estimeres at pilegrimer som «vi vet» bevegde seg lang leden, men som ikke ble registrert i pilegrimsmottaket stimulerte til nært 9 millioner NOK langs ledene i Skandinavia. Legger man det sammen med pilegrimene som ble registrert i pilegrimsmottaket. Blir den estimerte økonomiske stimuleringen i 2024:

$(1579 * 15,1 * 1200) + 8\,962\,800,- = 37\,574\,280,-$

Ca. 37,5 mil NOK ble stimulert langs leden av pilegrimer «vi vet» bevegde seg langs disse ledene.

Per dags dato er det relativt god oversikt over reisevanene til pilegrimene. Derimot gjenstår det å kartlegge gjennomsnittlig døgnforbruk per pilegrim. Dersom man kan slå fast et spesifikt

døgnforbruk langs pilegrimsleden, vil man mer treffsikkert kunne estimere faktisk økonomisk stimuli fra pilegrimsledene til samfunnet.

Begrensninger med rapporten

Den årlige pilegrimstrafikken til Trondheim er fremdeles relativt lav. Store grupper får dermed stort utslag på statistikken.

Data som registreres i pilegrimsmottaket gjøres av opplærte frivillige. Det forekommer feil, men i relativt liten grad. Ansatt ved pilegrimssenter Trondheim kvalitetsikrer tallene ved overføring av data fra papir til Excel og Power BI, og retter opp feil i prosessen.

Dataen som samles inn i pilegrimsmottaket gir ikke et helhetlig bilde av pilegrimstrafikken i Norge, da ikke alle som vandrer langs pilegrimsledene har Trondheim som mål for årets reise. Det hender også at pilegrimer som ankommer Trondheim og Nidarosdomen, ikke besøker pilegrimsmottaket ved Nidaros Pilegrimsgård. Nordmenn er kanskje overrepresentert i denne gruppa. Katolske pilegrimer kan foretrekke å oppsøke den katolske kirka ved ankomst i stedet for pilegrimsmottaket ved Nidaros Pilegrimsgård. Spesielt angår dette grupper med katolske pilegrimer som gjerne har et travelt program ved adkomst, og besøker ikke pilegrimsmottaket av den grunn. Norges Unge Katolikker (NUK) er en av disse svært store gruppene som det varierer fra år til år om de blir registrert i pilegrimsmottaket. De ble ikke registrert i 2024.

Rapportens egenskap til å undersøke trafikken på Tunsbreg-, Valldal-, Rombo-, Nord-, og Borgleden er vesentlig lavere siden disse ledene ikke ankommer Trondheim slik som Gudbrandsdals-, St. Olavs-, Østerdalsleden og Kystpilegrimsleia.

Konklusjon

Pandemien har ført med seg varige ettervirkninger for trafikken på pilegrimsledene. Særlig har de tyske pilegrimene blitt en mindre representert gruppe på de norske pilegrimsledene. Overraskende nok, er det også en negativ utvikling blant tyske pilegrimer langs «caminoene». Kanskje det tyske «pilegrimsmarkedet» er mettet? Kanskje det kun er ca. 25 000 årlige tyske pilegrimer å ta av? Ikke hvem som helst er villige til å legge ut på flerdagersvandring. Heldigvis er andre markeder som USA i stor vekst langs «caminoene», og det er rimelig å tenke at en god andel av det markedet også er interessert i å reise pilegrim i Norge. Tyskland bør kanskje ikke satses videre på som hovedmålgruppe, men i stedet øke markedsføringsinnsatsen mot andre målgrupper som har større potensial? For det arbeidet, kan man hente mye kunnskap fra Camino de Santiago sine sider.

Det er en vesentlig større andel langvandrende pilegrimer som reiser langs pilegrimsledene enn det som registreres i pilegrimsmottaket. Rapporten har forsøkt å tallfeste dette og estimere hvor mye økonomi pilegrimene som reiste langs pilegrimsleden, faktisk stimulerte langs ledene. Fremdeles er det rimelig å tro at flere pilegrimer beveges seg mellom start og slutt punkt, og blir ikke fanget opp i statistikken benyttet i denne rapporten.

Kilder

1. Helgebostad M. *Nøkkeltall Om Norsk Turisme 2023*. Innovasjon Norge
https://assets.simpleviewcms.com/simpleview/image/upload/v1/clients/norway/N_kkeltall_om_norsk_turisme_91d4bfcf-f0b8-4958-961f-ca00d2cd0dbd.pdf
2. Antall utsendte pilegrimer fra Pilegrimssenter Oslo.
3. Tommy Nordvall. *Statistikk Från Gisselåsen 2024*.

Appendix

En oversikt over alle registrerte pilegrimer i pilegrismottaket siden 2010

* Flere pilegrimsleder registrert på samme pilegrim
 . Registrering av gitt data var ikke påbegynt

Pilegrimsled	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gudbrandsdalsleden	761	768	820	941	1057	341	513	923	874	982
St. Olavsleden	242	256	268	285	365	47	181	515	441	456
Kystpilegrimsleia	8	42	22	24	13	17	10	10	22	27
Østerdalsleden	38	27	25	53	15	21	45	73	84	57
Romboleden	63	31	24	15	15	10	9	11	14	31
Nordleden	9				1		1	1	3	1
Valldalsleden							5		6	2
Borgleden		2	2				8	5	3	5
Tunsbergleden							3	9	28	8
St. Olav Waterway					1			2	4	4
Andre leder		3	14				28		2	
<i>Manglende data</i>	1	0	1	8	1	13	54	14	2	6
Totalt	1122*	1129*	1176*	1326	1467	449	857	1563	1483	1579

Olavs brev	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kvalifisert	165	360	580	380	693	797	1045	1040	1170	1276	384	760	1266	1310	1352
Ikke kvalifisert	294	78	132	144	191	65	97	297	173	227
<i>Manglende data</i>						0	0	0	12	0	0	0	0	0	0
Totalt	1091	1123	1172	1326	1467	449	857	1563	1483	1579

Kjønn	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Menn	461	494	543	553	649	189	351	707	629	730
Kvinner	562	616	621	755	818	249	457	837	799	849
<i>Manglende data</i>	68	13	8	18	0	11	49	19	55	0
Totalt	1091	1123	1172	1326	1467	449	857	1563	1483	1579

Transportmetode	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gå	893	916	1004	1101	1208	403	658	1135	1164	1134
Gå + anna	110	69	57	143	131	29	96	259	175	244
Syklet	50	25	55	34	62	6	28	122	123	178
Båt	8	41	22	24	12	2	23	5	13	14
MC / Bil / Kollektiv	22	28	23	4	3	6	12	26	2	9
Annet	2	25	11	3	2	3	2	2	1	0
<i>Manglende data</i>	6	19	0	17	49	0	38	14	5	0
Total	1091	1123	1172	1326	1467	449	857	1563	1483	1579

Olavs brev per pilegrimsled	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gudbrandsdalsleden	397	519	707	749	829	887	300	448	798	787	825
St. Olavsleden	124	157	198	223	251	349	44	172	375	384	394
Kystpilegrimsleia	78	8	37	22	24	13	12	10	7	19	26
Østerdalsleden	29	35	14	17	53	13	19	30	59	71	56
Romboleden	38	15	22	23	11	12	9	9	10	10	31
Valldalsleden								5		3	2
Tunsbergleden							1	3	9	27	8
Nordleden		12				1		1	1	3	1
Borgleden			1					8		1	5
St. Olav Waterway						1			2	4	4
Total	666	746	979	1034	1168	1277	385	686	1268	1314	1352

Vandret i Gruppe	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ja	842	903	1020	1097	322	670	1111	1077	1078
Nei	281	268	306	370	127	187	452	406	501
<i>Manglende data</i>	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	1123	1172	1326	1467	449	857	1563	1483	1579

Aldersgruppe	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
0 til 9	4	1	4	9	4	0	2	4	10	3
10 til 19	155	87	35	67	73	29	46	120	74	85
20 til 29	130	153	89	189	217	64	87	199	152	218
30 til 39	83	107	139	144	148	67	86	204	183	204
40 til 49	108	155	174	150	166	59	90	171	177	183
50 til 59	222	237	175	279	344	94	193	338	339	334
60 til 69	216	268	264	349	374	94	212	362	366	406
70 til 79	98	75	283	115	129	37	84	126	115	130
80+	2	8	2	7	9	2	7	5	6	5
<i>Manglende data</i>	73	32	7	17	3	3	50	34	61	11
Total	1091	1123	1172	1326	1467	449	857	1563	1483	1579

Antall i Gruppe	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1 og alene	281	268	306	370	127	187	452	406	501
gruppe på 2	338	409	452	524	138	236	559	545	578
3 til 9	205	312	244	241	100	176	293	280	215
10 til 19	175	157	207	156	54	85	179	191	139
20+	124	25	117	176	30	173	80	61	146
<i>Manglende data</i>	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Total	1123	1172	1326	1467	449	857	1563	1483	1579

Nasjonalitet	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Albania					2					
Argentina		1	2		1	1				
Australia	1	6	11	6	10	1			10	10
Belgia	1	39	25	47	59		5	55	41	43
Bermuda					2					
Brasil			3		2			1	1	2
Bulgaria					1			3		2
Canada		4	8	9	8		2	16	11	8
Chile			2							
Colombia										1
Danmark	28	23	17	23	53	31	16	24	12	24
Ecuador									1	
England	7	8	13	8	18		2	21	21	34
Estland		6					1		3	1
Filippinene	1									1
Finland	9	2	28	4	3			16	3	23
Frankrike	3	13	6	7	15	2	4	15	26	21
Færøyene		4								
Haiti										1
Hellas	1									1
Hviterussland								1		
India								1		
Indonesia		1								
Irland		2	3	1	1				3	5
Island	2	1	1		3			4		

Israel			2		2					
Italia	23	20	43	17	23	1	5	37	33	39
Japan	1			2					1	
Kazakhstan										1
Kina										2
Kosovo	1									
Kroatia		1	1	1	2		1	3		
Latvia		2						4	3	
Libanon			1		1					
Litauen					2	1	1		2	3
Luxemburg			2		7			4	2	29
Malaysia										2
Malta					2					
Mauritius								2		
Mexico	1	2			2				2	7
Mongolia					3					
Namibia			2					2		
Nederland	36	105	108	111	144	9	48	216	215	227
New Zealand	1	1		3	5			2	1	8
Norge	407	293	212	366	262	282	519	331	300	308
Polen	19	1	12	2	20		4	7	20	25
Portugal				1	2	1				
Romania					4				2	
Russland	1	2	13	2	4	1	1	1	2	
Skottland	3	2		2	1				1	1
Slovakia		7	2	4	1	2	5	3	3	1
Slovenia	2		1	2						
Singapore					1					
Spania	6	9	10	16	26			25	9	5

Sveits	41	26	24	29	32	13	6	38	41	24
Sverige	104	87	118	80	81	5	44	119	132	156
Sør-Afrika					1		2		1	
Sør-Korea	1		1	3		1			2	1
Taiwan					1		1	2		1
Tsjekkia	12	27	14	21	20	2	2	42	42	28
Tyrkia			1							
Tyskland	339	367	415	459	562	76	118	440	412	391
Ukraina			4	1	1				1	4
Ungarn			5		1	1	1	3	1	4
USA	32	20	35	44	52	1	1	26	51	83
Venezuela								1		
Wales			1						1	
Østerrike	6	30	25	42	20	18	10	17	39	52
<i>Manglende data</i>	2	11	1	13	4	0	58	79	32	0
Totalt	1091	1123	1172	1326	1467	449	857	1563	1483	1579

Startsted Norske kommuner	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Akershus							2			
Asker	1				1					
Aukra		1								
Averøya					2	1				
Bergen			1			1			7	8
Bodø		22	7				17			
Brumunddal				2						
Budal				35						
Bærum	2		1			1	4	1		6

Bømlo											2
Dombås	1	10	7	21	16	8	1				
Dovre	75	97	139	144	149	37	58	145	120	103	
Drammen											1
Eigersund						2	9	2	3	4	
Eidsvoll	6	13	12	23	5	6	3	9	11	7	
Fjord							4		6	2	
Fredrikstad					2						2
Frogn						1					
Frosta	5			4	2				16		
Giske						1			2		
Gjøvik			4						2		3
Gran	1	2	2		1	3	1		1	3	
Grimstad				2	1						
Grong			1		1		1	1	3		
Halden		1							2	3	1
Hamar	102	115	78	128	150	15	17	59	54	87	
Harstad		1									1
Hattfjelldal				4							
Herøy						4		2	1	2	
Hitra						1			2		
Hole	1					10	3				6
Holmestrand									1		
Inderøy			2								
Indre Fosen						1					2
Jevnaker								2			1
Karmøy											1
Kinn				1							1
Kongsberg				1					2		

Kristiansand		1			1			5	12	5
Kristiansund		9	16						3	1
Kvam				3	3					
Larvik							1		4	2
Levanger		2	21	42	8	2	15	22	8	35
Lier			18							
Lillehammer	33	77	77	62	97	20	55	62	87	80
Lillestrøm	1	1	2	4	1	2	1	2	1	
Lindesnes			1	1				4	2	1
Lurøy		2								
Malvik	1	6	1	3			1	2		4
Melhus		11	8					11		4
Midtre Gauldal	1						24	4	4	21
Moelv	1			5	2					
Molde				3		2	1			3
Moss			1		1	1				1
Nittedal						3				
Nord-Fron	4	6	5	3	1		5	7	7	3
Nore og Uvdal				3		1				
Oppdal	42	71	31	54	56	15	57	59	45	51
Orkland	16	2	5	14	2	3	16	13	21	13
Os	1			4				5	27	
Oslo	205	253	276	282	400	102	126	361	335	412
Rendalen				9	2			2	3	
Rennebu	36	52	71	82	107	74	106	96	94	112
Ringebu	13	16	19			5	1	2	16	15
Ringerike				1	2	2			5	
Ringsaker							2	2	2	
Risør				6						1

Røros				2		1					
Sandefjord					4					1	
Sarpsborg		2					1	1			
Sel	31	18	22	32	32	27	6	18	42	31	
Selbu	26							1			
Skaun	94	5	20	7	6	15	7	12	1	2	
Skien		1		1							
Smøla					3				1	2	
Stad		5						1			
Stange		2		11	1			5		3	
Stavanger	8	1		14	2	1			1	1	
Steinkjer	2			1							
Stjørdal		7	2	4	5	4	2	4	5	7	
Stor-Elvdal			14			3	7	17	11		
Sør-Fron	2		1				10	1	1	23	
Tolga							2				
Toten							2				
Tromsø										1	
Trondheim	65	2	2	3			39	11	6	2	
Trysil	24		1	4		1	1	6	3	5	
Tydal	7	11		4			1	3	2		
Tynset	1	3	6	3	2	3	4	13	18	17	
Tønsberg							1	2	1	1	
Ullensaker	2	11	1	21	24	3	3	8	14	8	
Verdal	87	97	65	61	111	38	63	169	122	108	
Vestre Toten				2						2	
Ørland	2	1	8	12		1	2				
Øyer		6	1	1			3	11		1	
Ålesund									3		

Åmot	2	5	1	4	7	9	5	21	13	11
Startsted Svenske kommuner										
Berg	8	18					6	7	9	29
Borås	1	2		3						
Bräcke				2				2	6	2
Enånger			9							
Grisslehamn			1							
Gävle		1								
Göteborg				2	1					
Habo	1			2						
Härjedalen	12						1			
Järpen	2			5	4					
Karlstad	2		4							
Krokom								1		1
Ludvika					2					
Munktorp			9							
Stockholm	1			2					2	
Sundsvall	55	69	108	101	152	3	48	199	211	165
Trelleborg			1							
Uppsala	8	6	5	3			12	14		
Vadstena										1
Vaplan		2								
Älvdalen			1							
Örnsköldsvik	14	22	19							
Östersund	1	8	23	14	25	1	3	22	35	56
Ånge				1				1		
Åre	30	26	17	39	54	4	7	73	53	64
Startsted Finske kommuner										
Åbo / Turku					1			2	5	4

<i>Manglende data</i>	55	21	24	19	13	15	89	13	34	34
Total	1091	1123	1171	1326	1467	449	857	1563	1483	1579